מכוון כדפי׳ בקונט׳ ולא דק:

וחמיםר הויין. ר״ח

חלתא כמה הויין תמני מאתן

ד מיי׳ פ״ו מהלכות בכורים הלכה טו סמג עשין קמד טוש"ע י"ד סי שכד סעיף א:

רבינו חננאל (המשך) חומשא. של מדברית דהיא כ"ט ביעי פחות חומש ביצה, (כ"ד) וכ"ט] מוספת על קמ״ד הוויין להו קע״ג ביעי. אי סאה דציפורי ביצים הוויין. ואמרין ר״ז ביצים הוויין. ואמרין לעולם סאה ששיער רבי רי״ז ביצים, סאה דציפורי היא. והאי דאמרת ר"ז (סאה) ביצים בתר דאפיקו חלתן. וכי שיער רבי רי״ז בהדי חלתו. ואתינו למיחזי חלת סאה של ציפורי כמה ביעי הוויין. ומדתנן במתני שיעור חלה אחד מכ"ד. שיפו חלה אחו מכין, נמצאו שהורמה חלה מזו הסאה ט' ביצים. ודחינן אכתי (רי״ז) [רט״ז][†]) ביעי הוויין, ור׳ שיער רי״ז. ושבקינן להני חושבני לכולהו ואמרינן אלא אייתי ועוד דר׳ ושדי עלייהו. כלומר, של צפורי הויא ר"ז ביצים שוחקות. שהז י הביצה שחזקות, כל ביצה וביצה ו עציבות. וכי שיער .רי"ז ביצין עציבות שיער לפיכך אייתי ועוד שהוא חלק אחד מעשרים בביצה שא' ר', ושדי אהני ר"ז ביעי (פי') [דהיינו] ר"ז עדוויים. [ופרכינן א״ה הו״ל טפי]. ופרקינן כיון דלא הוויין ביצה לא חשיב להו. ת״ר סאה ירושלמית עודפת על של מדברית שתות. ושל ציפורי עודפת על של ירושלמית שתות. נמצאת ציפורי עודפת על מדברית ם שליש. שהוא מחצה. האי שליש דהיכא אי דמדברית טפי הוא, שליש דמדברית ספי הוא, שליש דמובויות מ״ח הוא, כי שדית לו אקמ״ד הוויין קצ״ב, ³) ואנן קע"ג ביעי הוא דאמרי רמאה ירושלמים ואי רשל ציפורית אכתי בצרן להו. א״ר ירמיה הכי קאמר נמצאת סאה של ציפורי עודפת על של מדברית קרוב לשליש שלה כו׳. קרוב לשליש שלה כה. ודחי לה רבינא מידי קרוב קתני, אלא הכי קאמר נמצאת סאה של ציפורי יתר על מחצה של מדברית ועוד דר׳ שליש ביצה. פי׳ סאה ציפורית בתר דשדית עלה שלישה הוויין ע״ב ביעי, ושליש ביצה ומחצה של מדברית, דהיא קמ״ד ביעי חציה ע"ב ביעי. אישתכח שליש של ציפורי עודף ש. כ -על מחצה דמדברית שליש ביצה. ת"ר סאה ירושלמית עודפת על של מדברית שתות כו'. פי' סאה מדברית הווייא לה קמ"ד ביצים, שתותיהן הוויין כ״ט ביעי, קמ״ד וכ״ט ביעי קע״ג. נמצאת סאה ירושלמי שהיא קע"ג ביצים עודפת על ים. סאה מדברית שתותא מלבר, עוד שתות ק"ע הוא ל"ד. כשתוסיף ל"ד על קע"ג י יי״ז ביצים נמצאת עוד של ציפורי עודפת על של ירושלמית שתות מלבר. ונשאר שתות, שליש ביצים שלא נחשב. אלא כיון שאין בשתותיהז שיעור ביצה לא לרבותינו זצ"ל פירוש זולתי זה וצ"ל פיווש וולוו הפירוש אבל זהו ומסורות בידינו. יו מזונו לחול אבל לא לשבת

בקונטרס לר"י בן ברוקה כדאית ליה דהיינו כבילה חסר רביע ולר"ש כבינה שלימה והא דאמר בכל דוכתא כבינה לטמא טומאת אוכלין היינו כרבי שמעון ולא כרבי יוחנן בן ברוקה: "ב הויא ר"ז הויא. אין החשבון

גרים חלתן כמה הויין תשעה מחתן ושיתסר הויין וכן הוא אמת כדאמר בפ' חלון (לעיל דף פא.) דשיעור חלה א' מכ"ד ולריך בילה לכ"ג בילים ותשעה פעמים כ"ג הם ר"ו: שליש דידה כמה הוי שיתין נכי תרתי. לא דק דמעט חסר וכיון דלא חסר אלא מיעוט בילה לא חיים ויש דגרם שיתין נכי מרמי וגבי פורמא: נמצאת שליש (ה) ציפורי. נועודות ושליש דקתני בברייתא קאי אשליש ניפורי ואשליש בינה: יתירה על מחצה של מדברית שליש ביצה. לפי שמונה שליש דלפורי ס"ט וס"ט ועודות ג' בילים וט' ועודות ואם כן שליש לפורי עם הועודות ע"ב בילים ומחלה חסר ועוד כיון דלא הוי חלי בילה קרי לה שליש אבל אי דייקת בה שפיר הוי יותר מחלי בילה להח סחה ליפורי הויא יתירה על ר"ז קרוב לב' חומשים ונמנא שליש שלה ס"ט בינים וחני חומש וכשתלטרף עם הועודות הוי יותר מע"ב בילה ומחלה ואמר מהר"י דהך ברייתא קיימא אקבלת רב דימי דקאמר ושיער רבי מאתן ושיבסר ולא חשיב ועודות של ז' ביצים הואיל ואינו עולה לבינה ושליש ממאתן ושיבסר עולין שבעין ותרין ושליש ומה שמקשין שבכולה שמעתין חשיב ועודות של ניפורי ושל מדברית לא חשיב דהא ועודות איכא בכולהו דלא הוסיפו אלא שתות בירושלמית וכן בליפורי אור"י דבירושלים ובציפורי לא הוסיפו כי אם למנין בינים של סאה מדברית והקדמונים שלפני רבי דקדקו בדבר שחין בתוספת שלהן שתות

מלומלמת כי בילים מדבריות היו גסין

יותר מאותן של יום התוספת והוסיפו

על מדת ליפורית שהיתה מחתו וז'

ביעין ושני חומשין חסר קימעא יי ביצים אחד מכ׳ לכל בילה: לל מחצה של מדברית שליש ביצה. מפרש מהר"י נמלא שליש של ליפורי מלגאו ימירה על שליש של מדברית מלבר שליש בילה וקאי שליש דברייתא אתרוייהו ואבילה ורבינא מפרש דברי רבי ירמיה ותפרש דה"ק רבי ירמיה נמלאת סאה ליפורית יתירה על של מדברית קרוב לשליש שלה פי׳ לשליש מדברית מלבר ושליש שלה פירוש ושליש של ליפורי מלגאו קרוב למחלה של מדברית וכעין זה מלינו בפרק בכל מערבין (לעיל דף לה:) אמר רבי ירמיה כשהיה עליה שרץ כל בין השמשות ומפרש׳ לה רבה ורב יוסף:

חלה אחד מכ"ד כדאמר בפרק חלון שבין ב' חלירות (לעיל פא.): **כמה הויין חמני.** שהן אחד מכ"ד בקל"ב ולא דק בחלתן של ט"ו בילים הנותרין ועולה ליותר מחלי בילה: **אייסי ועודות דר'.** ששיער ומלא לכל ב' בילים של מדברית אחד ממ' בבילה כדאמר דהוי לפ' בילים בילה לק"ס ב׳ בילים ולמ"ז הנותרין יותר מחלי בילה: אי הכי טפי הוי להו. ממאתן ושיבסר ומשני כיון דלא הוי בילה לא חשיב ליה. כך שמעתי בלשון אחד וקשיא לי בגוה דאי דייקת בה שפיר טפי מביצה הוי שהרי בועודות של מ״ז ביצים שלא חשבת יש יותר מחצי ביצה ובחלתן של ט"ו בילים שלא חשבת יש יותר מחלי בילה וגם למעלה בתוספת ליפורית על ירושלמית נשארו ב' חומשין שלא דקדקנו בהן. ובלשון אחר שמעתי אלא אייתי ועודות של ר' שדי עלייהו ודל חלחן מהכא וכי פרכינן מאתן ושב הוו אייתי ועודות דר' אחת מכ' לכל בילה שדי עלייהו דהוו למאתן י' ביעי הוו מאתן ושיבסר א"ה טפי להו ועודות דר' אחד מכ' לכל בילה מז' בילים וגם ב' חומשין שלא דקדקנו בהן ומשני כיון דלה הוי בילה לה חשיב ליה: שחום. מלבר: ושל ליפורים יסירה על ירושלמים שחום. ירושלמית ושתות מלבר: תילתה דקמ"ד הוי מ"ח: ואילו עודפס. דליפורית על מדברית ס"ג דהא סאה ליפורית ר"ז כדאמרן לעיל ומדברית קמ"ד: ואלא שליש ירושלמית. קאמר: שליש דידה כמה הוי נ"ח נכי חילסא. דהא סאה ירושלמית קע"ג כדאמרינן לעיל: קרוב לשליש דידה. דשליש דידה ס"ט ועודפה ס"ג: ושליש דידה. דהוא ס"ט קרוב הוא למחלה מדברית דהוא ע"ב: בועודות דרבי. כי משערת לה בועודות דאשכח בה רבי דשיער בה מאתן ושיבסר והוי שליש דידהו ע"ב ושליש בילה ויתירה על מחלה דמדברית שליש בילה דמחלה דמדברית ע"ב:

סבר בחול דלית (ביה) [ליה](ג) בשש לאכול בו, אכיל פיתא צבחר, בשבת דאית ליה מטעמי׳, אכיל פיתא סגין. ר' יהודה סבר בחול דלית ליה מה לוכל אוכל [פיתא] סגין, בשבת דאית ליה מה לאכול אכיל פיתא צבחר. איתא חמי ר' יוחנן בן ברוקה אמר, הן עביד עיגולא תריסר ביעי, והדין עבוד עיגולא תמני ביעי, והוא ר' שמעון ותני כן קרובין דבריהם להיות שוין. רב הוגא א' צא מהן שליש ליציאה. ת"ר ראשית עריסותיכם

וחלי חליה לטמח טומחם חוכלין. לרכי יוחנן כן ברוקה כדחית דביה דשמח שומאת אובדין. אכולהו תנחי קחי כדמפרש ליה דהיינו כבילה חסר רביע שהרי הוא שיער [פב:] בככר של רובע קב כדאמר מחלה שכר לחנווני נמלא ככר בפונדיון רובע קב והן ו' בילים חליה ג' בילים לבית המנוגע וחלי חליה בילה ומחלה לפסול את הגויה

> תנא א וחצי חצי חציה לממא מומאת אוכלין ותנא דידן מ"ם לא תני שומאת אוכלין משום דלא שוו שיעורייהו להדדי דתניא כמה שיעור חצי פרס ב' ביצים חסר קימעא דברי רבי יהודה ר' יוםי אומר ב' ביצים שוחקות שיער רבי ב' ביצים ועוד כמה ועוד אחד מעשרים בביצה ואילו גבי מומאת אוכלין תניא רבי נתן ורבי דוסא אמרו כביצה שאמרו כמוה וכקליפתה וחכ"א - כמוה בלא קליפתה אמר רפרם בר פפא אמר רב חסדא זו דברי רבי יהודה ורבי יוםי אבל חכ"א י כביצה ומחצה שוחקות 6 ומאן חכמים רבי יוחנן בן ברוקה פשימא שוחקות אתא לאשמועינן כי אתא רב דימי אמר שיגר בוניום לרבי מודיא דקונדים דמן נאומא ושיער רבי מאתן ושבע עשרה ביעין הא סאה דהיכא אי דמדברית קמ"ד הויא ואי דירושלמית קע"ג הויא ואי דציפורית ר"ז הויין לעולם דציפורית אייתי חלתא שדי עלייהו חלתא כמה הויין תמני אכתי בצר ליה אלא אייתי ועודות דרבי שדי עלייהו אי הכי הוי ליה מפי כיון דלא הוי כביצה לא חשיב ליה ת"ר סאה ירושלמית יתירה על מדברית שתות ושל ציפורית יתירה על ירושלמית שתות נמצאת של ציפורית יתירה על מדברית שליש שליש דמאן אילימא שליש דמדברית מכדי שליש דמדברית כמה הוי ארבעין ותמניא ואילו עודפא שיתין ותלת ואלא שליש דירושלמית שליש דידה כמה הוי חמשין ותמניא נכי תילתא ואילו עודפא שתין ותלת ואלא דציפורי שליש דידה כמה הוי שבעין נכי חדא ואילו עודפא ס"ג אלא א"ר ירמיה ה"ק נמצאת סאה של ציפורי יתירה על מדברית קרוב לשליש שלה ושליש שלה קרוב למחצה דמדברית מתקיף לה רבינא מידי קרוב קרוב קתני אלא אמר רבינא ה"ק נמצאת שליש של ציפורי בועודיות של רבי יתירה על מחצה של מדברית שליש ביצה תנו רבנן בי ראשית עריסותיכם

ולטומאת אוכלין ג' רביעי ביצה ולר"ש ששיער ושסן בככר מג' לקב ככר שלימה ח' בילים חליה ד' חלי חליה ב' חלי חלי חליה בילה: דלא שוו שעורייהו להדדי. לא הויא שיעור טומאת אוכלין חלי שיעור פסול גוייה מלומלם אלא יש שאומרים פחות ויש שאומר׳ יותר: דתניא כמה שעור חלי פרס. לפסול את הגוייה: חסר קימעא. בבילים קטנים שיערוה ואליבא דר"ש דאמר במתני׳ ב׳ בילים: שיער רבי. סאה אחת שהובאה לפניו ומלא למנין הביו שבה יותר מכ"ד בילים להב דהיינו לככר של שלישית ההב יותר מח' וחליה יותר על ד' וחלי חליה ב' בילים ועוד אחד מכ' בבילה לכל בינה דהיינו לחלי פרס אחד מעשר בבילה תוספת. ויש ששונין אחד ממ' בבינה ומפרשי לב׳ הבינים תוספת אחד ממ' ותו לא. והמדקדק בלשון הזה א"א להעמידו לקמן ואני שניהן שמעתי: כמוה וכקליפתה. אלמא לא שוי לחלי שיעור דפסול גוייה דאי לרבי יהודה חסר קימעא בעי מיהוי ואי לרבי יוסי בילה וקליפתה שוחקות בעי מיהוי ואי לרבי ועודות בעי דהיינו טפי: בלא קליפתה. נמי זוטר טפי אפילו מפלגי שיעוריה דחלי פרס דרבי יהודה: זו דברי ר' יהודה. הך ברייתא דחלי פרס דלעיל: ר' יוחנן בן ברוקה. ואוקימנא אליביה דבככר של רובע הקב ו' בינים שיעור לעירוב חליה ג' חלי חליה בילה ומחלה: פשיטא. דהא רב חסדא גופיה הכי אוקמא לעילי לא מהן מחלה לחנווני: בוניום. שם החיש: מודיה קונדסה. שם הפחה: דמן נחופה. מחותו מקום: דמדברים. שהן ו' קבין וקי"ל קב ד׳ לוגין ולוג ו׳ בינים הרי כ״ד בינים לקב קמ"ד לסאה: ואי דירושלמים. דחמר לקמן דעודפת שתות על סחה שהיתה בימי משה ושתות הביאו מבחוץ דהיינו חמישית כשיעור הראשון הרי ניתוספו כ' על ק' וניתוספו

חומש תנם על קמ"ד הרי קע"ג ובההוא בליר חומשא לא דק: ואי דליפורים. דאמר לקמן יתירה על ירושלמית שתות מלבר: מאסן ושבע הויין. למאה עשרים תוספת לע' י"ד תוספת שהן חומש של ע' שניתוסף עליה חלק חמישי שמתחילה שהוא חלק ששי למדה הגדולה דהיינו שתות מלבר כלומר על החמשה הביאו ששי מן החוץ הרי תוספת ל"ד תנם על הע"ג הרי ר"ז ובתוספת של ג' הבילים חומשין א לא דק שהרי מחשבון הראשון חסר חומש לא מג' אלה חומש לא נשאר אפילו חלי בילה: אייםי חלסא שדי עלייהו. בסאה זו שהובאה לפניו היתה סאה ליפורית וחלתה שכשיטלו חלתה תעמוד על סאה ושיעור

וחצי חצי חציה שהיא ביצה ומחצה לטמא טומאת אוכלין. פשיטא דר׳ יוחנן בן ברוקה היא. ושנינן אין מיהו שוחקות

אתא רב חסדא לאשמעינן דלא תנן. מאי שוחקות עודפות כמעט. כי אתא רב דימי אמר שיגר לו בוניוס לר' מודיא קונדיסא דפן ניסא. דהוי סאה, ושינ(ו)רה רבי רי"ז ביציבי, ואקשינן, הא סאה דשינ(ו)רא רבי רי"ז ביעי דהיכא, אי סאה מדברית, קמ"ד ביעי היא, דהיא ו' קבין, כל קב כ"ד ביצה הרי קמ"ד ביעי. אי סאה ירושלמית דעודפת על של מדברית מדברית, קמ"ד ביעי היא, דהיא ו' קבין, כל קב כ"ד ביצה הרי קמ"ד ביעי. אי סאה ירושלמית דעודפת על של מדברית

ואם יאכל תרומה או קדשים חמישית על מ' דהיינו ח' ובילה חסר חומש על ד' הרי תוספת כ"ט חסר

ל) [תענית ו. כו: יבמות מו: קה: כתובות ו: לג: קידושין . טו: גיטין כב. מו: עו. ב"ק עא. שרו. גיטין כב. מו. עוד. כי ק עמו. ב"מ ס: ע"ז ז: סנהדרין סו. שבועות לו. הוריות ג. ה: זבחים מב. מנחות פח: בכורות יד: יז. ל. חולין עט. תמורה ל: לג: נדה ם (גב:), ב) [דף פב:], ג) [ובתוספת חומשין של ג׳ הבילים רש"ש],

תורה אור השלם

1. ראשית ערטתכם חלה תָּרִימוּ תָּרִימָה בִּתְרוּמֵת גֹּרֶן בַּן תָּרִימוּ אֹתָה: בַּן תָּרִימוּ אֹתָה:

במדבר טו כ

הגהות הב"ח (א) תום' ד"ה נמנאת שליש של ניפורי בועודות וכו׳ ושליש:

גליון הש"ם

גם' ותנא דידן מ"ם לא תני. תמוה לי מהיכא פסיקא זה תמוה לי מהיכה פסיקה זה דלריב"ב שיעור ט"א ג' רביעי בילה כיון שהוא חלי חלי דילמה באמח לכ"ע ט"א בכבילה כדדרשי אוכל הנאכל בכבילה כדדרשי אוכל הנאכל בב אחם אלא דהברייתה כר"ש דלדידיה דבינה הוא חלי חליה מש"ה נקט ליה בסדר החשבון דחלי חליה לטמא טומאת אוכלין אבל מתני לבית המנוגע דקאי חליה ריב"ב ור"ש למר כדאית ליה ולמר כדאים ליה מש"ה לא מצי למנקט חצי חציה לטומאת אוכלין דלריב"ב אינו כן וה׳ יאיר עיני:

רבינו חננאל

חייב שגרם להן טומאה. והאי דקתני חצי פרס, בעינן למהוי ליה רווחא למיכל דאי משלים מעודה דיליה רההיא סעודה דתרומה או קדשים . קודם שיתאכלו האוכליז הטמאין במעיו חייב. תנא וחצי [חצי] חציה לטמא טומאת אוכלין. ואקשינן לא תני וחצי [חצי] חציה לטמא טומאת אוכלין. ופרקינן משום דלא שוו שיעורייהו להדדי. דאילו שיעור חציה בבית המנוגע וחצי חציה לפסול את הגויה שוין, ואילו בטומאת ין ר' נתן (או') דוסא אומרים כביצה שאמרו כמוה וכקליפתה. וחכמים אומרים כמוה בלא קליפתה. והילכתא בפלוגתא לא קמיירי. ותניא כמה שיעור חצי פרס שתי ביצים חסר קימעא דברי ר' יהודה. ור' יוסי אומר שתי ביצים שוחקות. שיער רבי שתי ביצים ועוד. וכמה הוא ועוד [אחד] מעשרים בביצה. אמר רב חסדא זו דברי ר' יהודה ור' יוסי אבל חכמים אומרים כביצה ומחצה שוחקות. הוא דהוי . חכמים ר' יוחנן בן ברוקה הוא. דיהיב שיעורא דככר חצי קב דהוא בחשבון קמ״ד ביצים לסאה, דהיא קבי, האוק, האיע לכל הפת ששה קבין, מגיע לכל קב כ״ד ביצים, חצי קב י״ב ביצים, והוא שיעור הככר קודם שיפרש רב חסדא. צא קורם שיפוש וב חסוא: צא מהן מחצה לחנווני, חצי ככר שהן ו' ביצים לבית המנוגע. וחצי חציה שהז